

**БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ХӨГЖЛИЙН САЙД,
НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ, ЗАХИРАМЖ**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2, Монгол Улсын Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29.2, 35 дугаар зүйлийн 35.1.2, Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ТУШААЖ, ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. “Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.
2. Тус журмын хэрэгжилтийг зохион байгуулж, хяналт тавьж ажиллахыг Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн газрын дарга Д.Энхбат, Нийслэлийн экологи, ногоон хөгжлийн асуудал хариуцсан орлогч дарга Т.Бат-Эрдэнэ нарт тус тус үүрэг болгосугай.

Байгаль
сайд

орчин,

ногоон

хөгжлийн
С.ОЮУН

Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд

Улаанбаатар
захирагч
ҮҮЛ

ХОТЫН
Э.БАТ-

Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд, Нийслэлийн Засаг даргын хамтарсан 2014 оны .... сарын ....-ны өдрийн .....дугаар тушаал, захирамжийн хавсралт

**АГААРЫН ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ БҮСЭД
МӨРДӨХ ЖУРАМ**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1.Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх дэглэм, хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тогтооход энэхүү журмын зорилго оршино.
- 1.2.Энэхүү журмыг нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суугаа болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага дагаж мөрдөнө.
- 1.3.Энэ журамд хэрэглэсэн нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

1.3.1. “Стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүн” гэж Монгол Улсын болон олон улсын стандарт, норм шаардлагад нийцсэн сайжруулсан зуух, сайжруулсан түлш болон сэргээгдэх эрчим хүч (нар, салхи, газрын гүний дулаан), биотүлш (ургамал, амьтны гаралтай тосноос гарган авсан шингэн), цахилгаан, бүх төрлийн хийн халаагуурыг;

1.3.2. “Сайжруулсан зуух” гэж “Орон сууцны хатуу түлшээр ажилладаг зуух-Тавигдах шаардлага ба турших аргачилал” MNS EN 13240:2011 болон “Халаалтын ба гэрийн зуухны яндангаар гарах утааны найрлага дахь агаар бохирдуулагч бодисын хүлцэх дээд хэмжээ ба хэмжих арга” MNS 5457-2005 стандартуудыг нэгэн зэрэг хангасан зуухыг;

1.3.3. “Сайжруулсан түлш” гэж Монгол Улсын “Шахмал түлш. Техникийн шаардлага” MNS 5679:2011 стандартын шаардлага хангасан Нүүрсэн шахмал түлш, Хагас коксон шахмал түлш, Модны үртсэн шахмал түлшийг;

Хоёр. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд

мөрдөх дэглэм

2.1. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суугаа болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах дэглэмийг мөрдөнө:

2.1.1. Стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүн хэрэглэх;

2.1.2. Дулаан алдагдлыг багасгах зориулалттай стандартад нийцсэн нэмэлт дулаалга хэрэглэх;

2.1.3. Халаалтын зуух ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага агаарын бохирдлыг бууруулах тоног төхөөрөмж суурьлуулах;

2.1.4. Сайжруулсан зуухнаас бусад зуухыг ахуйн болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд хэрэглэхгүй байх;

2.1.5. Сайжруулсан түлшнээс бусад зориулалтын бус түлш хэрэглэхгүй байх;

2.1.6. Агаарын чанарын стандартыг хангаагүй техник, технологи, тоног төхөөрөмж ашиглахгүй байх;

2.1.7. Хөнгөлттэй үнээр худалдан авсан сайжруулсан зуух болон бусад бүтээгдэхүүнийг бусдад шилжүүлэхгүй, зарж борлуулахгүй байх;

2.1.8. Агаарын чанарын мэргэжлийн алба болон орон нутаг дахь салбарын дүгнэлтгүйгээр бохирдуулах бодис гаргадаг, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг агаарын бохирдлын эхүүсвэр ашиглахгүй байх;

2.1.9. Стандартын шаардлага хангаагүй цахилгаан халаах хэрэгсэл хэрэглэхгүй байх;

Гурав. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд

хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

3.1. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суугаа болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа айл өрх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын бүртгэлийг гаргаж, мэдээллийн санг хөтлөх;

3.2. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суугаа айл өрхөд жил бүрийн 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс дараа оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэлх хугацаанд шөнийн хэрэглээний цахилгаан, эрчим хүчний үнийг 50 хувиар бууруулах;

3.3. Албан татвар төлөгч иргэн өөрийн хэрэгцээнд зориулан стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүн худалдан авсан нь баримтаар нотлогдож байгаа бол нотлогдсон төлбөрийн хэмжээтэй тэнцэх орлогыг [1] Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 16.1.15.-д заасны дагуу татвараас чөлөөлөх;

3.4. Аж ахуйн нэгж, байгууллага Засгийн газраас тогтоосон жагсаалтад заасан стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүнийг худалдан авсан бол тухайн бүтээгдэхүүний үнийн дүнтэй тэнцэх орлогыг Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн[2] 18.4-д заасны дагуу татвараас чөлөөлөх;

3.5. Агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, цахилгаан эрчим хүч хэмнэх, хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулахад чиглэсэн аливаа хэрэглээ, үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих;

3.6. Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, сөрөг үр дагавар, агаарын бохирдлыг бууруулах техник, технологи, бүтээгдэхүүний ач холбогдол, ахуйн хэрэглээнд шатдаг хий ашиглах, аюулгүй ажиллагааны талаар сургалт, сурталчилгаа явуулах;

Дөрөв. Оролцогч талуудын эрх, үүрэг

4.1.Төрийн байгууллагын эрх, үүрэг:

4.1.1. Нийслэлийн Засаг дарга энэжурмын хэрэгжилтийг зохион байгуулна.

4.1.2. Дүүрэг, хорооны Засаг дарга, Мэргэжлийн хяналтын газар агаарын чанарын сайжруулах бүсэд мөрдөх дэглэмийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллана.

4.1.3. Баг, хорооны Засаг дарга агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суугаа болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа айл өрх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын бүртгэлийг гаргаж, бүртгэлийн мэдээллээ жил бүрийн 12 дугаар сарын 20-ны дотор Нийслэлийн агаарын чанарын албанд хүргүүлнэ.

4.1.4. Нийслэлийн агаарын чанарын алба агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд оршин суугаа болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа айл өрх, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын мэдээллийн санг хөтлөн явуулна.

4.2.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх,үүрэг:

4.2.1. Энэ журмын 2.1-т заасан дэглэмийг мөрдөх;

4.2.2. Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр зохион байгуулж байгаа сургалт, сурталчилгаанд оролцох;

4.2.3. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх дэглэмийг зөрчсөн иргэн, ажахуйн нэгж, байгууллагын талаар харъяалах сум, дүүрэг, баг хорооны Засаг даргад мэдээллэх;

4.2.4. Жилд 2 удаа халаалтын улирал эхлэхээс өмнө болон халаалтын улиралд яндангаа тогтмол цэвэрлэж байх;

4.2.5. Стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүнийг хөнгөлттэй үнээр худалдан авсан бол гэрээний үүргээ биелүүлэх.

Тав .Хариуцлага

5.1.Энэхүүжурмыгзөрчсөнэтгээдэд "Агаарынтухай" хуулийн 31.1.3 дүгээр зүйлдзаасныдагуухариуцлагахүлээлгэнэ.

5.2. Сайжруулсан зуух хөнгөлөлттэй үнээр худалдан авсан эзэмшигч нь зуухаа бусдад шилжүүлсэн, худалдсан бол үндсэн үнээр нь төлүүлнэ.

[1]Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хууль. “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2011 оны №8 /677/ дугаарт нийтлэгдсэн.

[2]Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хууль. “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2012 оны №22 /739/ дугаарт нийтлэгдсэн.